

Vt 4 Kärämäen ohikulkutie

Kärämäen kohdalla valtatie 4 nykytilanne ei vastaa pääväyläasetuksen palvelutasoa ja TEN-T -ydinverkkokäytävältä vaadittavia ominaisuuksia. Valtatie 4 toteutetaan Kärämäen kohdalla uuteen maastokäytävään taajaman itäpuolelle.

Nykytila

Valtatie 4 on Suomen merkittävin etelä-pohjoissuuntainen yhteys maan halki, pääväyläverkon tason I pääväylä ja kuuluu TEN-T ydinverkkoon. Valtatie 4 on osa raskaan liikenteen runkoyhteyttä ja suurten erikoiskuljetusten verkkoa. Kärämäen kohdalla valtatie nykytilanne ei vastaa pääväyläasetuksen palvelutasoa, eikä TEN-T -ydinverkkokäytävältä vaadittavia ominaisuuksia. Valtatietä 4 ei ole mahdollista parantaa tavoitteen mukaiseen tasoon nykypaikalla, minkä vuoksi se on suunniteltu toteutettavaksi uuteen maastokäytävään taajaman itäpuolelle.

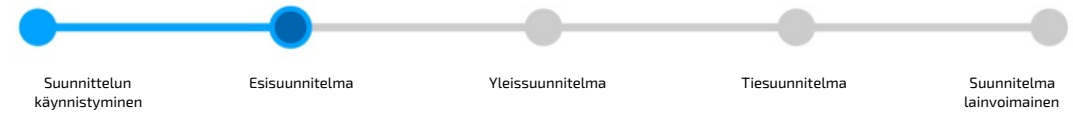
Valtatie 4 kulkee tällä hetkellä Kärämäen taajaman halki. Taajaman ulkopuolella nopeusrajoitus on 80-100 km/h, mutta keskustan kohdalla nopeusrajoitus valtatiellä on 40-50 km/h. Liikenteen sujuvuutta heikentää myös kolme kiertoliittymää ja lukuisat jalankulun ja pyöräilyn tasoyliykset. Liikennemäärä keskustan kohdalla on 5360 ajon/vrk, taajaman eteläpuolella 4110 ajon/vrk ja pohjoispuolella 3950 ajon/vrk. Nykyisellä vt 4 linjauksella taajamassa ja sen molemmin puolin on sattunut 11 poliisin tietoon tullutta liikenneonnettomuutta (2020-24), joista yksi johti kuolemaan ja yksi loukkaantumiseen. Väyläviraston tieturvallisuudirektiivin mukaisessa verkonlaajuudessa tieturvallisuusarvioinnissa Kärämäen taajaman kohta on määritelty korkean riskin luokkaan.

Hankkeen sisältö ja tavoitteet

Kärämäen ohikulkutie parantaa valtatie 4 pitkämatkaisen liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta vastaten pääväyläasetuksen ja TEN-T-ydinverkkokäytävän vaatimuksiin. Ohikulkutie mahdollistaa 100 km/h -nopeustason ja turvalliset ohitusmahdollisuudet. Valtatieliikenteen matka-aika lyhenee noin kaksi minuuttia. Ohikulkutie vähentää valtatieliikenteen häiriöherkkyyttä, kun paikallinen ja valtatieliikenne eivät sekoitu keskenään ja valtatiejaksolta poistuu nykyiseen verrattuna kymmeniä liittymiä. Rinnakkaistieksi jäävä nykyinen valtatie 4 toimii tarvittaessa varareittinä. Liikenneturvallisuus erityisesti kävelyn ja pyöräilyn osalta paranee huomattavasti Kärämäen keskustassa, kun pitkämatkainen liikenne ei kulje enää keskustan halki. Valtatie 4 kehittämisen välillä Pyhäjärvi-Pulkila on määritelty yhdeksi kärkitoimenpiteistä Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040:ssä.

Toimenpiteenä tieosuudella on:

- Kärämäen taajaman itäpuolelle rakennetaan hieman alle 10 km pituinen ohikulkutie, jolle valtatie 4 liikenne siirretään. Uudella ohikulkutiellä nopeusrajoitus 100 km/h.
- Ohikulkutielle rakennetaan noin 3 km pituiset keskikaiteelliset ohituskaistat molempiin suuntiin. Ohituskaistojen kohdalla 1+2 kaistaa, muualla kaksikaistainen valtatie.
- Ohikulkutien keskivaiheille toteutetaan valtateiden 4 ja 28 eritasoliittymä. Eritasoliittymä toteutetaan rombisena eritasoliittymänä, joka mahdollistaa molempia valtateitä pitkin kulkevat erikoiskuljetukset, mukaan lukien tuulivoimalakuljetukset.
- Ohikulkutien kohdalla muut risteävät maantiet (4 kpl) alittavat valtatie risteyssiltojen kautta.
- Nykyinen valtatie 4 jää rinnakkaistieksi. Se liittyy ohikulkutiehen etelä- ja pohjoispäässä tasoliittymiin. Muutamien asuinrakennusten kohdalla on meluntorjuntatarve.

Aikataulu

Vt 4 / vt 28 eritasoliittymän aluevaraussuunnitelma on valmistunut 2025. Ohikulkutien eteläosa on osoitettu voimassa olevassa yleiskaavassa. Ohikulkutien pohjoisosa on osoitettu 3/2026 hyväksytyssä yleiskaavassa. Kaavan saadessa lainvoiman ohikulkutien linjaus on kokonaisuudessaan osoitettu kunnan yleiskaavoissa. Uuden eritasoliittymän kohdalla on käynnissä asemakaavahanke. Ohikulkutie on osoitettu myös maakuntakaavassa.

Ohikulkutiestä on laadittu 1990-luvulla yleis- ja tiesuunnitelma, jotka ovat jo vanhentuneet. Seuraava vaihe on tiesuunnitelman laatiminen. Hanketta ei ole mahdollista toteuttaa vaiheittain.

Kustannukset

Hankkeen rakentamisen kustannusarvio on 41,6 M€ (MAKU 145, 2020=100).

Tiesuunnitelman laatimisen osalta kustannusarvio on 1,8 M€.

Hankkeen sijainti Suomen kartalla

Vt 4 Kärsämäen ohikulkutie

Keskeiset vaikutukset

Hanke vastaa hyvin Liikenne 12 tavoitteisiin. Kärsämäen ohikulkutien toteuttamisen myötä tieosuus täyttää maanteiden pääväylille asetetut palvelutasotavoitteet ja TEN-T ydinverkolle asetetut vaatimukset.

Hankkeen keskeiset vaikutukset ovat:

- Hanke on yhteiskuntataloudellisesti kannattava, sillä sen hyötykustannussuhde on 2,1. Kärsämäen ohikulkutiehanketta ei voi toteuttaa vaiheittain.
- Valtatien 4 yhteysväلیلä Pulkila-Pyhäjärvi sekä henkilö- että raskaan liikenteen sujuvuus, turvallisuus ja matka-aikojen ennustettavuus paranevat. Erikoiskuljetusten sujuvuus paranee (SEKV).
- Valtatieliikenteen ongelmakohde poistuu Kärsämäen kohdalta TEN-T ydinverkolta.
- Kävelyn ja pyöräilyn liikenneturvallisuus paranee huomauttavasti Kärsämäen keskustassa, kun pitkämatkainen valtatieliikenne siirtyy keskustasta ohikulkutielle.
- Valtatie 4 Pyhäjärvi-Pulkila -välin kehittäminen vaiheittain on määritelty yhdeksi kärkitoimenpiteeksi Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040:ssa.

Riskit

Hankkeeseen sisältyy kustannusriski, sillä tiesuunnitelmaa ei ole vielä laadittu.

Tarkempaa vaikutustietoa

Hankkeesta ei ole tehty hankearviointia.

Hanke edistää liikenteen toimivuutta, turvallisuutta ja kestävyyttä, joten hanke toteuttaa hyvin valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa. Hanke parantaa merkittävästi koko Pohjois-Suomen saavutettavuutta ja elinkeinoelämän kilpailukykyä sekä tieliikenteen turvallisuutta. Hankkeella on merkitystä niin seudullisella kuin valtakunnallisella liikennejärjestelmätasolla. Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteista hanke parantaa liikennejärjestelmän toimivuutta, pitkämatkaisen ja paikallisen liikenteen turvallisuutta, saavutettavuutta ja kestävyyttä. Lisäksi ko. tieosuudella häiriöherkkyys vähenee, sillä nykyinen valtatielinjaus muodostaa rinnakkaistieyhteyden valtatielle. Hanke parantaa terveellistä ja turvallista elinympäristöä, kun pitkämatkainen valtatieliikenne siirtyy pois keskustasta ohikulkutielle. Lisäksi liikenteen melulle altistuvien ihmisten määrä pienenee.

Mikäli hanketta ei toteuteta, palvelutaso, liikenneturvallisuus ja liikenteellinen sujuvuus heikkenevät ko. tieosuudella. Jos hanketta ei toteuteta, tietä pidetään kunnossa perusväylänpidon rahoituksella. Merkittäviä parannuksia ei voida tehdä yksittäisiä tienpäällystyskohteita lukuun ottamatta.

Kärsämäen taajaman kohta on määritelty korkean riskin luokkaan Väyläviraston tieturvallisuudirektiivin mukaisessa verkonlaajuisessa tieturvallisuusarvioinnissa. Kustannustehokkainta on väliaikaisten ratkaisujen sijaan pyrkiä suoraan tavoitetilanteen mukaisiin liikennejärjestelyihin.

Lisätietoa

Pohjois-Suomen elinvoimakeskus, Tie- ja rakentamissuunnitteluvastaava Ari Kuotesaho, p. 0295 038 259
Väylävirasto, Osastonjohtaja Tapio Ojanen, p. 029 534 3209